

'Synodedocument geschenk aan volk van God'

Aan het einde van de tweede zitting van de 16de gewone algemene Bisschoppensynode 'Voor een synodale Kerk: communio, participatio, missio' is op zaterdag 26 oktober het slotdocument gepresenteerd. Het document werd met uiteenlopende meerderheden voor alle paragrafen goedgekeurd door de stemgerechtigde deelnemers, onder wie mgr. Hoogenboom uit Nederland. Paus Franciscus kondigde aan dat hij ervoor heeft gekozen om geen apostolische exhortatie te schrijven na de synode, maar noemde het slotdocument een "geschenk aan het volk van God."

"Er zijn al zeer concrete aanwijzingen in het document die een leidraad kunnen zijn voor de missie van de Kerken, in hun specifieke continenten en contexten," legde de paus uit, waarbij hij het vertrouwen uitsprak dat deze gedeelde ervaring zou inspireren tot "concrete acties die Gods volk dienen." In zijn toespraak tot de synodevergadering op zaterdagavond 26 oktober benadrukte paus Franciscus hoe het slotdocument, geschreven in de loop van de tweede zitting van deze synode die op 2 oktober begon na een proces van luisteren en dialoog, de vrucht is van meer dan drie jaar luisteren naar het volk van God. "Het openbaart een gedeelde weg voorwaarts naar een 'synodale Kerk' die het

Evangelie belichaamt, niet alleen door woorden, maar door elke handeling en interactie." Deze zestiende gewone vergadering van de synode werd op zondag 27 oktober officieel afgesloten met de viering van de Heilige Mis in de Sint-Pietersbasiliek onder leiding van paus Franciscus.

Een drievoudig geschenk

Paus Franciscus beschreef het slotdocument als een geschenk met meerdere dimensies, dat zowel als leidraad voor de Kerk dient alsook als een symbool van eenheid en gedeelde missie. Zo benadrukte hij zijn vertrouwen in de bisschoppen, waarbij hij de waarde onderstreepte van de aanwezigheid van elke bisschop bij het

vormgeven van de synodale reis.

"Voor mij, als bisschop van Rome, was ik me ervan bewust dat ik u allen nodig had toen ik de Kerk van God in de synode bijeenriep: bisschoppen en getuigen van de synodale reis. Dank u wel!" De paus erkende zijn rol als luisteraar en herinnerde zichzelf – en elke bisschop – eraan dat "de bisschop van Rome ... ook moet oefenen in het luisteren, om te kunnen reageren op het Woord dat elke dag tegen hem zegt: 'Bevestig uw broeders en zusters... Weid mijn schapen'." Luisteren is volgens de paus essentieel voor het cultiveren van harmonie binnen de Kerk, "een harmonie die de heilige Basilius en het Tweede Vaticaans Concilie voor ogen hadden. Gods genade fluistert woorden van liefde in het hart van elke persoon. Het is aan de Kerk om de stem van dit

gefluister te versterken, zonder het te hinderen; door deuren te openen in plaats van muren op te trekken."

Paus Franciscus nodigde de Kerk uit om haar missie te beleven met openheid, vreugde en vertrouwen in Gods barmhartigheid.

Getuigen van vrede in een gebroken wereld

De paus benadrukte verder de rol van de Kerk als vredestitelier in een gebroken wereld en zei: "In onze tijd die wordt gekenmerkt door oorlogen moeten we getuigen zijn van vrede, zelfs door te leren hoe we onze verschillen in gemoedelijkheid kunnen beleven."

Hij erkende de uiteenlopende ervaringen van bisschoppen uit regio's die getekend zijn door geweld, armoede en lijden, en moedigde iedereen aan om door luisteren en verzoening actief vrede op te bouwen.

Een Kerk waarin de Geest ademt

De Geest, zo riep de paus in herinnering, is de verenigende kracht van de Kerk in alle culturen, uitdagingen en hoop. Hij bedankte de aanwezigen voor hun deelname en moedigde alle synodedeelnemers aan om de gaven van de Geest in de wereld te dragen als een Kerk die luistert, bidt en handelt met nederigheid. "De Heilige Geest roept en ondersteunt ons bij dit leren, dat we moeten begrijpen als een proces van bekering," zei hij, eraan toevoegend dat de synodale reis "geen eindpunt is, maar een continu proces van bekering."

Tot slot citeerde paus Franciscus de mystica Madeleine Delbrêl: "Er zijn plaatsen waar de Geest ademt, maar er is slechts één Geest die op alle plaatsen ademt."

Reactie mgr. Hoogenboom

De Nederlandse afgevaardigde naar de synode, mgr. Th.C.M. Hoogenboom, herkent in het slotdocument de weerslag van de 'gesprekken in de Geest' die in de synode-aula zijn gevoerd en waaraan hij intensief heeft deelgenomen. Hij heeft zijn ervaringen hieromtrent (op 16 en 23 oktober) ook

gedeeld in de Landelijke Werkgroep Synodaliteit en voor het brede publiek in twee verslagen op www.aartsbisdom.nl.

Hij wijst erop dat het slotdocument op diverse terreinen betreffende het sacramentele leven, het pastoraat en het bestuur in een synodale missionaire Kerk veel aanbevelingen doet, die veelal nadere praktische uitwerking en/of precisering behoeven. Overigens stelt mgr. Hoogenboom vast dat – anders dan in het synthesesdocument dat in oktober 2023 na de eerste zitting van de synode werd gepubliceerd – nu ook de ouderen en de verschillende generaties op enkele plaatsen in het slotdocument worden genoemd. Het was mgr. Hoogenboom die tijdens de synode hier met nadruk aandacht voor vroeg omdat veel landen – niet alleen in West-Europa – te maken hebben met een vergrijzende Kerk. Tijdens de pontificale slotviering in de Sint-Pietersbasiliek werd er bij de voorbeden onder meer expliciet gebeden voor al degenen die werken van barmhartigheid verrichten, nog een punt waar de Nederlandse synodevader herhaaldelijk aandacht voor had gevraagd.

25 keer het woord 'bekering'

Mgr. Hoogenboom: "Het slotdocument van de synode bevat 25 keer het woord 'bekering'. Het bevat een herhaalde en dringende uitnodiging aan alle leden van het Volk Gods, zich telkens weer te bekeren tot Christus en Zijn Evangelie omdat dat immers de noodzakelijke voorwaarde is voor het zijn van een geloofwaardige synodale en missionaire Kerk. Het is tegen deze achtergrond ook veelzeggend dat paus Franciscus juist tijdens de tweede zitting van de

synode zijn Encycliek 'Dilexit nos' over de menselijke en goddelijke liefde van het Heilig Hart van Jezus publiceerde. Daarin spreekt de paus in nr. 183 over de 'bekering van het hart' als ons antwoord op de liefde van het Heilig Hart van Jezus dat ons leert op onze beurt lief te hebben. Ik vond het een voorrecht om aan beide zittingen van de synode deel te nemen en er getuige van te zijn hoe diverse vruchten van de 'gesprekken in de Geest' groeiden en rijpten. Het slotdocument zal door de Bisschoppenconferentie, in andere geledingen in de Nederlandse Katholieke Kerk en hopelijk ook door vele leken, gelovigen, religieuzen, priesters en diakonen in de parochies verder worden bestudeerd."

In zijn preek tijdens de slotviering noemde paus Franciscus het zeer recent gerestaureerde baldakijn van Bernini boven het graf van Petrus een teken van liefde en eenheid.

Foto's: mgr. Hoogenboom